

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

АНДРІЄВСЬКА ЄВГЕНІЯ ВАЛЕРІЇВНА

УДК 658.589:65.016.7

**РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ
ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(НА ПРИКЛАДІ МАШИНОБУДУВАННЯ)**

Спеціальність: 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

ОДЕСА – 2014

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Одеському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Карпов Володимир Анатолійович,
Одеський національний економічний університет,
доцент кафедри економіки та управління національним
господарством

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Денисенко Микола Павлович,
Київський національний університет технологій та
дизайну, професор кафедри економіки, обліку та аудиту

кандидат економічних наук, професор
Поповенко Ніна Самуїлівна,
Одеський національний політехнічний університет,
професор кафедри економіки підприємства

Захист відбудеться 25 червня 2014 р. о 15 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.055.03 в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 217.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 211.

Автореферат розісланий 21 травня 2014 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. А. Сиротенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток української економіки за останні роки був пов'язаний з активністю в інноваційній сфері. Однак, з середини 2008 року, почався стрімкий спад темпів зростання економіки внаслідок як зовнішніх, так і внутрішніх причин. Все це призвело до однієї з найбільш гострих проблем сучасної української економіки – стрімкому зниженню інноваційної активності підприємств.

Активізація інноваційного процесу в країні, на наш погляд, може бути досягнута шляхом здійснення реструктуризації економіки України на всіх її рівнях. Реалізація ефективних інноваційних проектів реструктуризації повинна ініціювати запуск механізму інноваційного розвитку, забезпечуючи поліпшення інноваційної кон'юнктури.

Зростання інноваційної активності підприємств дозволить отримати конкурентні переваги, що забезпечать прискорений розвиток підприємницьких структур на основі ефективного використання матеріальних, трудових, фінансових та інформаційних ресурсів.

Дослідженню теоретичних та практичних питань проблеми реструктуризації підприємства на основі активізації інноваційної діяльності присвячені праці таких провідних вітчизняних і зарубіжних науковців: І. Ансофа, Р. Акоффа, І.Т. Балабанова, М.Д. Білік, О.С. Віханського, А.Г. Грязнова, Дж. Грейсона, М.П. Денисенко, П. Друкера, С.О' Донелла, Л.І. Євенко, Н.А. Ільєнкова, А.І. Ковальова, Е.М. Короткової, Г. Кунца, Л.О. Лігоненко, Б.З. Мільнера, В.Г. Мединського, А.І. Наумова, Н.С. Поповенко, Б.Д. Соловьева та ін.

За наявності великої кількості робіт, присвячених реструктуризації підприємств зберігається потреба в науковій розробці комплексу теоретичних, методологічних і практичних шляхів вибору виду реструктуризації підприємства, який сприятиме його прогресивному розвитку. У теоретичному плані інтерес представляє дослідження процесу реструктуризації з позицій системного і вартісного підходів, а також розгляд його з точки зору максимізації інвестиційної вартості підприємства. Використання концепції реструктуризації бізнесу на основі лише ринкової вартості не дозволяє всебічно обґрунтувати ефективність нової структурної моделі бізнесу. У методологічному і практичному аспектах дослідження важливе значення має розробка методів визначення точки реструктуризації підприємств і системи їх моніторингу на основі вартісної оцінки капіталу підприємства.

Недостатня вивченість, теоретична і практична значущість пошуку методичних підходів щодо оцінки ефективності процесів реструктуризації підприємств машинобудування на основі інноваційної діяльності визначили вибір теми, мету дослідження і його завдання. Виявлення пріоритетних видів реструктуризації, що відповідають умовам роботи підприємств України, а також розробка процесів реструктуризації та реалізація їх на практиці становить значний науковий і практичний інтерес. Все це робить вельми актуальним дослідження реструктуризації підприємств шляхом здійснення інноваційної діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. В основу дисертації покладено теоретичні й практичні авторські розробки, які виконувалися на кафедрі економіки та управління національним господарством Одеського національного економічного університету в межах науково-дослідницької роботи «Проблеми підвищення ефективності господарювання у народногосподарському комплексі на мезо- та мікроекономічних рівнях» (номер державної реєстрації 0109U008758) та прикладної роботи «Проект «Стратегії економічного та соціального розвитку міста Одеси до 2022 року» (код Державного класифікатора продукції та послуг 73.20.1 «Послуги з досліджень і розробок у галузі суспільних і гуманітарних наук») (ДР №0112U006681), яка виконувалась в рамках тематичного плану науково-дослідної роботи університету на 2010-2012 роки. Автором, як виконавцем, були обгрунтовані пропозиції щодо впровадження інноваційної діяльності на підприємствах машинобудування міста Одеси.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є теоретичне обгрунтування інструментарію проведення реструктуризації підприємств машинобудування на основі методів практичного здійснення інноваційної діяльності.

Для досягнення поставленої мети були визначені такі **завдання**:

визначити і узагальнити теоретичні основи реструктуризації підприємств машинобудування і виявити характерні для сучасного етапу розвитку економіки проблеми реструктуризації;

побудувати науково обгрунтовану класифікацію і виділити основні типи структурних перетворень підприємств машинобудування;

визначити і систематизувати чинники, які впливають на ефективність реструктуризації підприємств машинобудування;

обгрунтувати вибір моделі реструктуризації підприємств машинобудування;

визначити основні моделі стратегії інноваційного розвитку підприємства машинобудування в контексті державної підтримки та стимулювання інноваційної діяльності підприємств;

проаналізувати методи і критерії оцінки ефективності реструктуризації і обгрунтувати межі їх застосування на практиці;

розкрити зміст і структуру сценаріїв трансформації статусу підприємств машинобудування.

Об'єктом дослідження виступають інноваційні процеси діяльності підприємств машинобудування Одеської області.

Предметом дослідження є методичні та практичні аспекти реструктуризації підприємств машинобудування на основі їх інноваційної діяльності.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою дослідження є: основні положення економіки і управління, праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, матеріали наукових конференцій, міжгалузеві методичні вказівки. У дисертаційній роботі застосовано наступні методи дослідження, а саме: метод системного аналізу і синтезу – для проведення класифікації реструктуризації; метод формалізації і порівняння – для визначення комплексу показників діяльності підприємства;

логічний підхід – для визначення етапів процесу реструктуризації; метод узагальнення – для визначення економічного змісту цього процесу; прогнозування – для визначення фінансових показників підприємства у майбутньому; метод статистично-економічного моделювання – для обрання ефективного виду реструктуризації; метод аналітичного моделювання – для визначення точки реструктуризації. Достовірність результатів дослідження підтверджується використанням інформаційно-статистичних даних, результатами логічного аналізу, впровадженням математичних методів і практичною апробацією на підприємствах Одеської області.

Інформаційною базою дослідження є нормативні акти законодавства України, статистичні матеріали, інформаційно-статистичні огляди провідних інформаційних агентств, фінансова звітність підприємств машинобудування Одеської області, фактичні матеріали та емпіричні дані, отримані в ході дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів. У дисертації запропоновано наукові положення та отримано нові наукові результати щодо розвитку методичних підходів до проведення реструктуризації підприємства на основі активізації інноваційної діяльності, які спрямовані на забезпечення стійкого економічного розвитку підприємств Одеської області. Зокрема:

вперше:

запропоновано методичний підхід щодо розрахунку точки реструктуризації суб'єктів підприємницької діяльності на основі аттракторів, які визначають еволюцію життєвого циклу підприємства та надають можливість прийняти запобіжні управлінські рішення;

удосконалено:

понятійний апарат економічної науки в аспекті досліджуваної проблеми, зокрема, визначення поняття «реструктуризація», під яким, на відміну від існуючих, розуміється складна категорія менеджменту, метою запровадження якої є здійснення адміністративно-економічних, правових, інформаційно-технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, системи його управління, форм власності, організаційно-правових форм, здатних привести до фінансового оздоровлення підприємства, досягнення конкурентних переваг, підвищення ефективності виробництва тощо, та поняття «інноваційна реструктуризація» як безперервний процес впровадження прогресивних технологій або окремих технологічних процесів, «ноу-хау», зміну структури активів, використання ефективних систем менеджменту, забезпечення необхідної кваліфікації персоналу з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудування;

класифікацію типів реструктуризації, склад класифікаційних ознак якої, на відміну від існуючих, доповнено відтворювальною функцією. Це дозволить виділити такі типи реструктуризаційних перетворень як інноваційна та інноваційно-інвестиційна реструктуризація;

структурно-логічний підхід до створення організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства як багатофункціональної та багатокомпонентної системи, що допоможе керівництву підприємства визначити послідовність управлінських рішень;

модель механізму управління відкритим розвитком підприємства, як передумови реструктуризації, яка дозволяє виявити і формалізувати основні взаємозв'язки між керуючою ланкою і об'єктом управління та враховує ініціативну складову інноваційного розвитку підприємства.

дістало подальшого розвитку:

сценарні підходи до інституціональних перетворень підприємств машинобудування на принципах відкритих інновацій за такими напрямками: збереження існуючого статусу підприємства в умовах зміни організаційно-технічної, виробничої та організаційно-економічної структур; поділ підприємства на декілька рівноцінних, які пов'язані між собою технологіями в межах їх основного виду діяльності; відокремлення або ліквідація деяких функціональних і структурних підрозділів у самостійні підприємства, які не мають значного впливу на роботу головного підприємства; інтеграція підприємства з іншими підприємствами з одночасною втратою своєї самостійності.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробці рекомендацій щодо реструктуризації підприємств машинобудування на основі активізації інноваційної діяльності. Дані рекомендації дозволять менеджерам вищого і середнього рівня вибудовувати ефективну стратегію реструктуризації на базі введення в обіг інноваційного ресурсу.

Основні практичні результати та рекомендації були впроваджені у практику роботи ТОВ «Яндекс. Україна» (довідка № 140/1 від 27.07.2012), ВАТ ХК «Краян» (довідка № 31 від 19.04.2013) використані в навчальному процесі кафедри економіки підприємства Одеського національного економічного університету при викладанні дисциплін «Економіка підприємства», «Потенціал та розвиток підприємства», «Економіка і організація інноваційної діяльності» (довідка № 01-18/1493 від 18.04.2013).

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації доповідалися і були схвалені на I Міжнародній конференції молодих вчених «Економіка і менеджмент» (м. Львів, 18 березня 2010 року), The 12th Annual Doctoral Conference Faculty of Accounting, University of economics (м. Прага, 27 травня 2011 року), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інновації у XXI столітті» (м. Сімферополь, 25 січня 2012 року), VIII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki-2012» (м. Пшемисль, 15 березня 2012 року), Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів і підприємств» (м. Донецьк, 15 листопада 2012 року).

Особистий внесок автора. Всі наукові результати, представлені в дисертації та винесені на захист є власними науковими досягненнями автора.

Публікації. Основні результати дослідження відображені у 15 публікаціях загальним обсягом 27,55 друк. арк., у тому числі 8 статей у фахових наукових виданнях, 1 монографії у співавторстві, 6 – в інших наукових виданнях, матеріалах і тезах наукових конференцій. Особисто автору належить 5,75 друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел і додатків. Обсяг основного змісту дисертації

становить 166 сторінок. Робота містить 37 рисунків та 22 таблиці, розташовані на 32 сторінках. При написанні дисертації використано 202 джерела, з яких 13 – іноземними мовами, перелік – на 21 сторінці, 3 додатки подані на 22 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, визначено мету та сформульовано завдання, об'єкт і предмет дослідження, висвітлено наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, наведено відомості про їх апробацію.

У першому розділі – *«Теоретичні аспекти проведення реструктуризації підприємств»* узагальнено та висвітлено сутність процесу реструктуризації, запропонована класифікація видів реструктуризаційних перетворень, визначені особливості реструктуризації підприємств машинобудування, систематизовані чинники, які впливають на ефективність реструктуризації підприємств машинобудування, визначені сучасні тенденції реалізації інноваційної діяльності на підприємствах машинобудування, визначено поняття, місце і роль інноваційної діяльності у забезпеченні роботи підприємств.

Підприємства виробничої сфери традиційно є основними джерелами формування більшої частини валових національних заощаджень в країні. Проте знецінення значної частини основного виробничого капіталу призвело до скорочення валових заощаджень.

Активізація інноваційного процесу в країні, на наш погляд, може бути досягнута шляхом здійснення реструктуризації економіки України на всіх її рівнях. Реалізація ефективних інноваційних проектів реструктуризації повинна ініціювати запуск механізму інноваційного розвитку.

За результатами систематизації та узагальнення наукових трактувань поняття «реструктуризації» сформовано власне визначення цієї економічної категорії. Під нею пропонується розуміти складну категорію менеджменту, метою запровадження якої є здійснення адміністративно-економічних, правових, інформаційно-технічних заходів, які спрямовані на зміну структури підприємства, форм власності, системи його управління, організаційних та правових форм, здатних забезпечити фінансове оздоровлення підприємства, досягнення конкурентних переваг, підвищення ефективності виробництва тощо. Визначено, що основною метою реструктуризації підприємств є пристосування до змін ринкового середовища. Також уточнене визначення поняття «інноваційної реструктуризації» як неперервного процесу впровадження прогресивних технологій або окремих технологічних процесів, «ноу-хау», зміни структури активів, використання ефективних систем менеджменту, забезпечення необхідної кваліфікації персоналу з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудування.

В роботі запропоновано доповнити класифікацію видів реструктуризаційних перетворень. Існуюча класифікація за такими ознаками: за масштабністю проведення реструктуризація може бути комплексною та тематичною; за радикальністю перетворень – кардинальною та адаптивною; за фазами впливу – превентивною та подальшою; за періодом дії – довгостроковою та

короткостроковою; за задумом виконання – тактичною та оперативною; за змістом заходів – натурально-речовою та монетарно-фінансовою; за способами здійснення – реінжиніринг, реорганізація та санація; за фазою життєвого циклу підприємства – адаптивна, організаційно-управлінська, фінансове оздоровлення, доповнена поділом за відтворювальною функцією на інноваційну та інноваційно-інвестиційну реструктуризацію.

Машинобудування як сукупність підприємств і галузей виробництва, які поєднані одним технологічним циклом по випуску кінцевого продукту, переробляє продукцію видобувної промисловості у різні види обладнання і машини. Тому частка машинобудівного виробництва, яка включає в себе основну масу проміжного продукту, має бути за своїм значенням вище інших галузей, які входять у промисловий комплекс країни. Розвиток цієї галузі, враховуючи стан підприємств машинобудування, можливий за умови проведення реструктуризації на основі впровадження та використання інноваційних технологій. Це надасть змогу підприємствам швидко пристосовуватись до ринкових змін, взаємодіяти з партнерами та інвесторами, стабільно функціонувати на обраному сегменті ринку.

У результаті вирішення проблем, пов'язаних з реструктуризацією підприємств машинобудування виникла необхідність у виділенні чинників, які впливають на ефективність її проведення. З метою визначення таких чинників і їх систематизації були залучені експерти, які мають безпосереднє відношення до реструктуризації. Чинники було систематизовано за такими ознаками: джерело впливу, схильність до регулювання, характер інформації, значущість чинника.

На основі дослідження статистичних даних визначені сучасні тенденції реалізації інноваційної діяльності на підприємствах машинобудування. Кількість інноваційно-активних машинобудівних підприємств протягом 2005-2007 років поступово збільшувалась, що було наслідком інноваційного розвитку галузі, але внаслідок кризової ситуації в 2008 році ситуація погіршилась, а у 2009-2010 роках відбулися позитивні зрушення. Проведений в дисертації аналіз дозволив зробити висновок, що у забезпеченні роботи підприємств вагому роль відіграє інноваційна діяльність. Чинники, що визначають ефективність реструктуризації підприємств машинобудування, наведені у табл.1.

Таблиця 1

Чинники, що визначають ефективність реструктуризації підприємств машинобудування

Чинники	Вплив		Регулювання		Значущість за 3 експертами			Характер інформації	
	Зовнішній	Внутрішній	Регульований	Нерегульований	I	II	III	Детермінований	Стохастичний
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Виробництво									
Рівень завантаження виробничих потужностей		1	1		1	1	3	1	
Міра універсальності устаткування		1		1	6	3	1	1	
Рівень зносу основних фондів		1		1	3	5	6	1	

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Матеріально-технічне забезпечення									
Резерви збільшення об'єму послуг існуючими постачальниками	1			1	1	1	4	1	
Надійність постачальників	1			1	2	2	5		1
Альтернативні постачальники	1			1	5	3	1	1	
Інфраструктура									
Наявність резервів по обслуговуючій інфраструктурі		1		1	1	1	2	1	
Використання резервів		1		1	2	2	1	1	
Фінанси									
Можливість використання комерційних джерел фінансування		1	1		4	4	2		1
Інновації									
Об'єм витрат на інновації		1	1		5	6	1		1
Терміни здійснення інновацій		1	1		6	5	2		1
Управління									
Міра зацікавленості в змінах		1	1		4	3	2	1	
Рівень формалізації процесів управління		1	1		2	2	4	1	
Наявність інформаційної бази		1		1	3	5	5	1	

Джерело: розроблено автором

У свою чергу, для забезпечення ефективного функціонування інноваційних систем необхідно створювати інноваційну інфраструктуру. До інноваційної інфраструктури мають входити: венчурні фонди, бізнес-центри, інноваційні біржі, інформаційно-комп'ютерні центри, бюро патентного захисту інтелектуальної власності, бюро оцінки інноваційних проектів тощо. Вивчаючи зарубіжний досвід, можна визначити, що на розвиток підприємств шляхом їх перебудови на основі застосування новітніх технологій мають благотворний вплив технопарки.

Другий розділ - «Методичні підходи щодо реструктуризації підприємств машинобудування». Важливим етапом побудови ефективної інноваційної політики держави, як відкритої системи, стає розробка стратегії. За результатами дослідження були виділені три моделі стратегії інноваційного розвитку: модель стратегії «перенесення», модель стратегії «запозичення», модель стратегії «нарощування». В Україні трансфер технологій відбувається із запізненням на 10-15 років, що має негативний вплив на внутрішній ринок України через невикористання потенційних українських потужностей, технологічну залежність від постачальників-імпортерів, формування в країні технологічної відсталості. Все це дозволяє зробити висновок, що для України більш прийнятною є модель «нарощування». Але слід зауважити, що для реалізації даної стратегії, перш за все, необхідно сформувавши правове поле, шляхом прийняття низки законодавчих актів.

Таким чином, розвиток інноваційної діяльності в нашій країні стає можливим за умови переходу України від «традиційної стратегії прямих технологій» до «стратегії створення передумов для інновацій» (табл. 2).

Порівняльний аналіз стратегій реалізації інноваційної політики

Аспект стратегії	Традиційна стратегія	Стратегія створення передумов інновацій
Теоретична модель технологічного прогресу	Каскадна модель	Рекурсивна модель, системний підхід
Легітимізація інноваційної стратегії	Шляхом впровадження традиційних суб'єктів господарювання	Шляхом формування нових структур: кластерів, зон високих технологій, ринку інновацій
Орієнтація дослідження	Підтримка базового дослідження	Спрямованість на проблемні дослідження
Етапи технологічного розвитку	Поява на ринку	Вся інноваційна діяльність
Інструменти	Інноваційні гранти, інноваційна політика	Формування Національної інноваційної системи (НІС)
Аспект стратегії	Традиційна стратегія	Стратегія створення передумов інновацій
Інтеграція	Технологічна стратегія як наукова	Інноваційна стратегія як частина комплексної економічної стратегії
Очікувані «вторинні позитивні ефекти»	Позитивні екстерналії	Формування інноваційного тиску, синергетичний ефект позитивних екстерналій
Стратегія впровадження	Пряме втручання держави	Використання Національної інноваційної системи (НІС)
Тип стратегії	Стратегія як етапи прийняття рішень	Стратегія як неперервний процес навчання
Тактична мета	Отримати вищий прибуток сьогодні	Забезпечити стабільність в майбутньому
Стратегічна мета	Забезпечити економічне зростання шляхом забезпечення підтримки технологічного прогресу	Збалансований соціоекономічний розвиток
Роль держави	Безпосередній економічний регулятор	Забезпечення умов для функціонування НІС

Джерело: розроблено автором

Урядом України розроблений «Проект стратегії інноваційного розвитку України на 2009-2018 роки та на період до 2039 року», де визначаються наступні стратегічні завдання для України: використання конкурентних переваг у інноваційній сфері, а також переваг пов'язаних з використанням більш дешевих факторів виробництва, доданням до системи транскордонних переміщень капіталу, що у сукупності призведе до зміни нинішнього становища країни на міжнародному рівні у системі поділу праці.

Проаналізувавши динаміку змін в галузі машинобудування за період з 2001 по 2012 роки по Одеській області та в цілому по Україні, було виявлено тенденцію зниження реалізації продукції промисловості як в цілому по Україні, так і в галузі машинобудування (табл. 3).

Реалізація промислової продукції в галузі машинобудування

Показник	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Обсяг реалізованої продукції промисловості в Україні, млн. грн.	182718,3	210842,7	229634,4	289117,3	400757,1	468562,6	551729,0	717076,7	916618,3	806550,6	1067132,3	1400680,2
У тому числі машинобудування	24484,3	24246,9	27785,8	38741,7	53701,5	59507,5	68966,1	98239,5	121910,2	87914,0	109914,6	143533,1
Частка машинобудування, %	13,4	11,5	12,1	13,4	13,4	12,7	12,5	13,7	13,3	10,9	10,3	10,2
Обсяг реалізованої продукції промисловості в Одеській обл., млн. грн.	4905,2	5493,8	6149,1	8505,8	9274,5	12048,8	11762,5	15023,1	26283,9	25312,1	31185,9	28686411,8
У тому числі машинобудування	732,2	865,5	888,8	1400,9	1792,2	1568,4	1815,1	2319,8	2828,5	2198,1	3118,6	2866361,7
Частка машинобудування, %	14,9	15,8	14,5	16,5	19,3	13,0	15,4	15,4	10,8	8,7	10,0	10,0

Якщо частка реалізованої продукції в галузі машинобудування від загального обсягу реалізованої продукції промисловості в 2001 році складала 14,9%, то на кінець 2012 року значення цього показника знизилось до 10,0%. При загальному розвитку галузі на рівні країни, можна спостерігати наступну тенденцію: частка матеріальних витрат у структурі операційних витрат з реалізованої продукції за період з 2001 по 2012 роки зростає. Якщо у 2001 році матеріальні витрати склали 55,0% від операційних витрат, то в 2012 році вони досягли рівня 64,1%, тобто зростає матеріаломісткість галузі. Зупинити цей процес можна застосовуючи інноваційні підходи до виробництва, знижуючи тим самим собівартість продукції.

Оцінювати ефективність реструктуризації можна з точки зору різних підходів: з позиції виконання плану проведення реструктуризації: прогнозна та фактична ефективність, з точки зору очікуваних результатів від реструктуризації: підвищення ліквідності, платоспроможності, прибутковості, ділової активності, вартості підприємства тощо, з позиції порівняння результатів та витрат.

При оцінюванні ефективності оперативної реструктуризації можливе використання таких показників: фінансово-господарської діяльності підприємств машинобудування: прибутку, рівня продуктивності праці, фондівддачі, фондоозброєності, оборотності коштів, а також рівня доходності, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності тощо.

Виділені сценарні підходи до інституціональних перетворень підприємств

машинобудування за такими напрямками: збереження статусу підприємства в умовах зміни організаційно-технічної, виробничої та організаційно-економічної структур; поділ підприємства на декілька рівноцінних, які пов'язані між собою технологіями; відокремлення або ліквідація деяких функціональних і структурних підрозділів у самостійні підприємства; інтеграція підприємства з іншими підприємствами з одночасною втратою своєї самостійності. Особливості розвитку цих сценаріїв обумовлюють вибір критерію оцінки ефективності реструктуризації.

У третьому розділі - «Удосконалення системи реструктуризації підприємств машинобудування на основі здійснення інноваційної діяльності» на основі аналізу основних функцій управління була запропонована модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства як передумова реструктуризації (рис. 1).

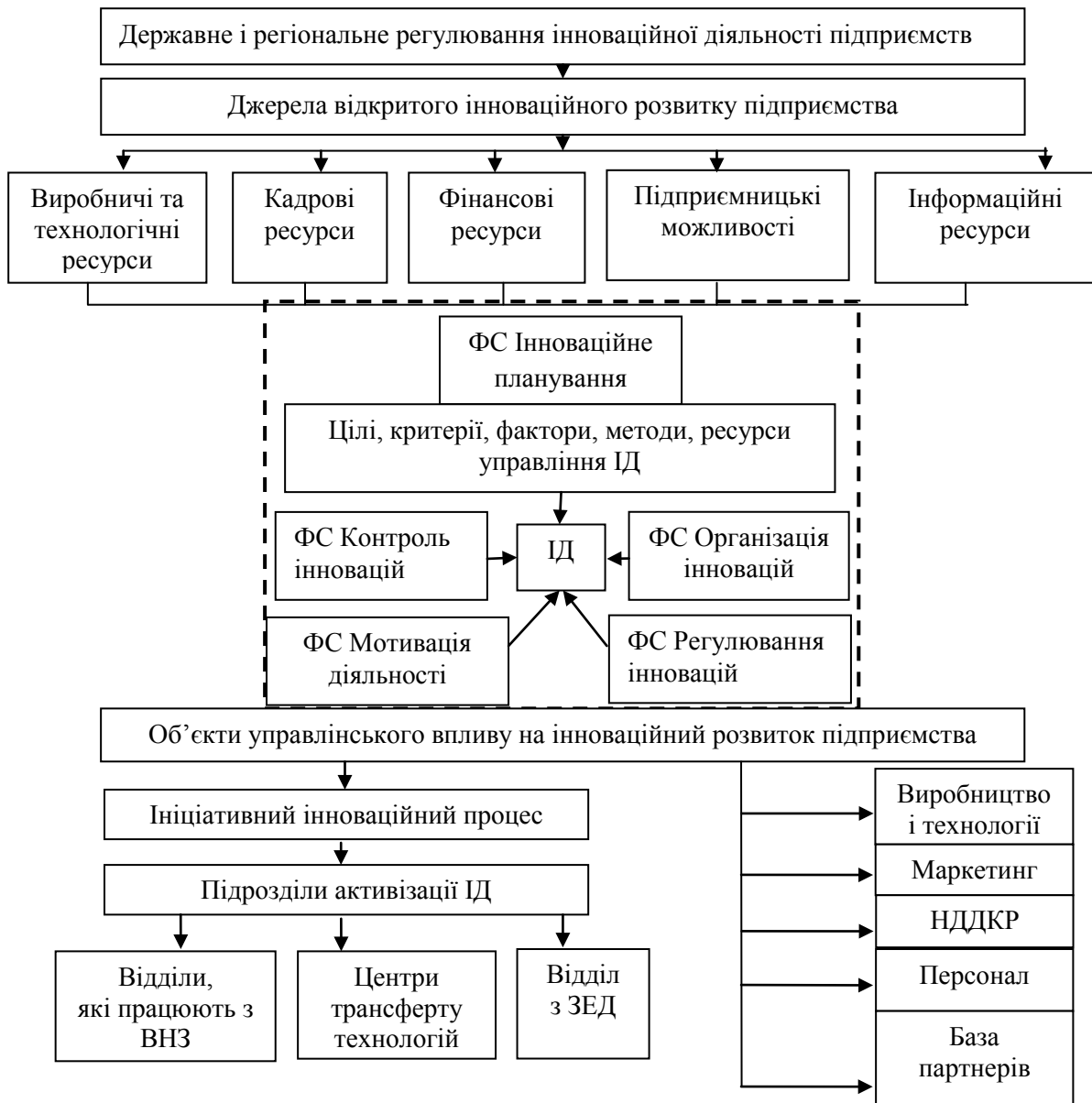

Рис. 1. Модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства, де ІД – інноваційна діяльність, ФС – функціональна система

Джерело: розроблено автором

Дії механізму управління інноваційним розвитком підприємств полягають в тому, що в процесі управління система, що управляє, ґрунтуючись на об'єктивно існуючих принципах, впливає різними методами на об'єкт управління – інноваційну діяльність щоб забезпечити виконання поставлених цілей інноваційного розвитку.

Запропонована модель управління інноваційною діяльністю підприємства дозволяє виявити і формалізувати основні взаємозв'язки між ланкою, що управляє, і напрямом, об'єктом управління. При цьому в запропонованій моделі врахована ініціативна складова інноваційного розвитку підприємства, тобто, передбачаємо, що в разі якщо в рамках державної і регіональної політики створюються стимул-реакції розвитку інноваційної діяльності на підприємствах, то самі підприємства, орієнтуючись на інноваційний шлях розвитку, більш ініціативно беруть участь у всіх програмах інноваційного розвитку, заохочують інноваційну активність учасників інноваційного процесу усередині самого підприємства.

Представляється важливою ланкою формування механізму інноваційного розвитку підприємств, організацію взаємодій підрозділів і служб підприємства, безпосередньо задіяних в ході інноваційного процесу, із зовнішніми інноваційно-активними суб'єктами, зокрема, НДІ і ВНЗ, які часто є авторами інновацій і зацікавлені в їх комерціалізації, впровадженні на підприємствах. Запропонована модель вибору точки реструктуризації, в основі якої лежить концепція життєвого циклу підприємства та аналіз тимчасових рядів за допомогою аттракторів, які визначають еволюцію системи. Використання у методиці процедури аналізу життєвого циклу підприємства дозволяє визначити напрям змін його діяльності.

Досягнення рівноваги підприємств машинобудування, того обсягу виробництва, коли прибуток стає максимальним, вказує на необхідність переходу підприємства в нову якість (рис. 2, 3).

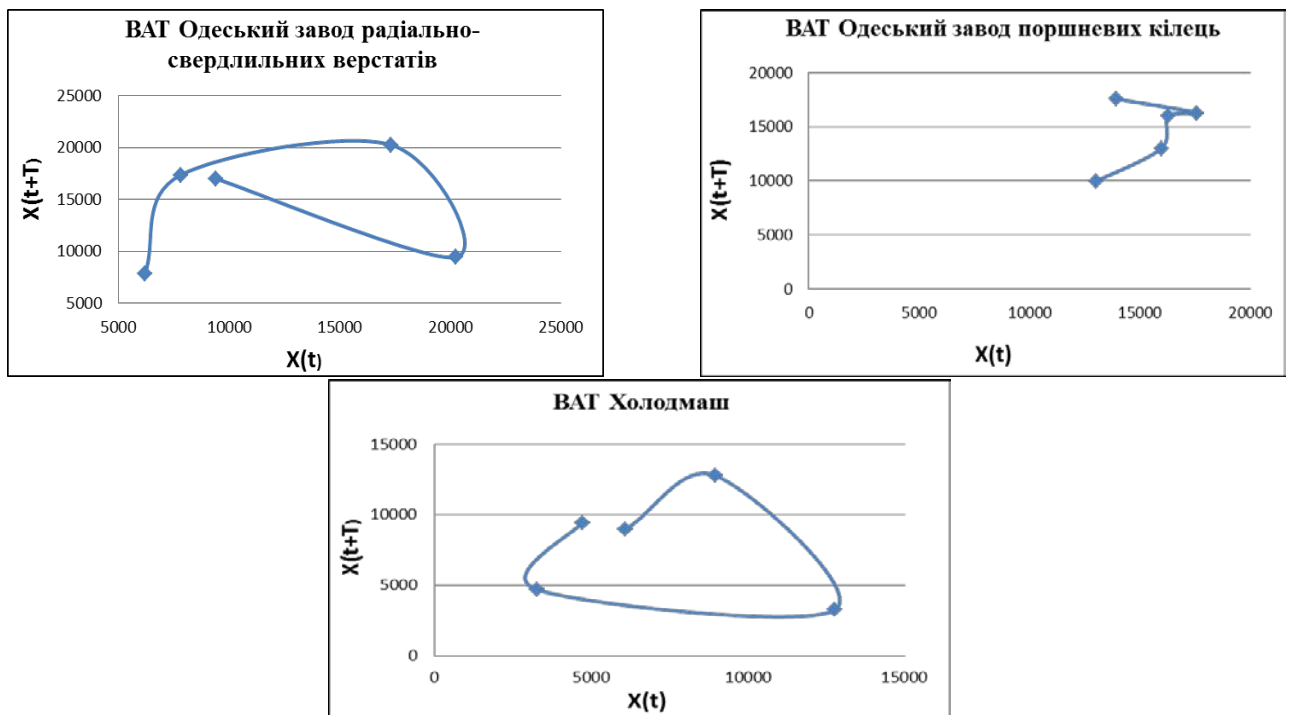

Рис. 2. Реконструкція аттракторів з тимчасових рядів аналізованих підприємств за доходом, тис. грн.

Джерело: розроблено автором

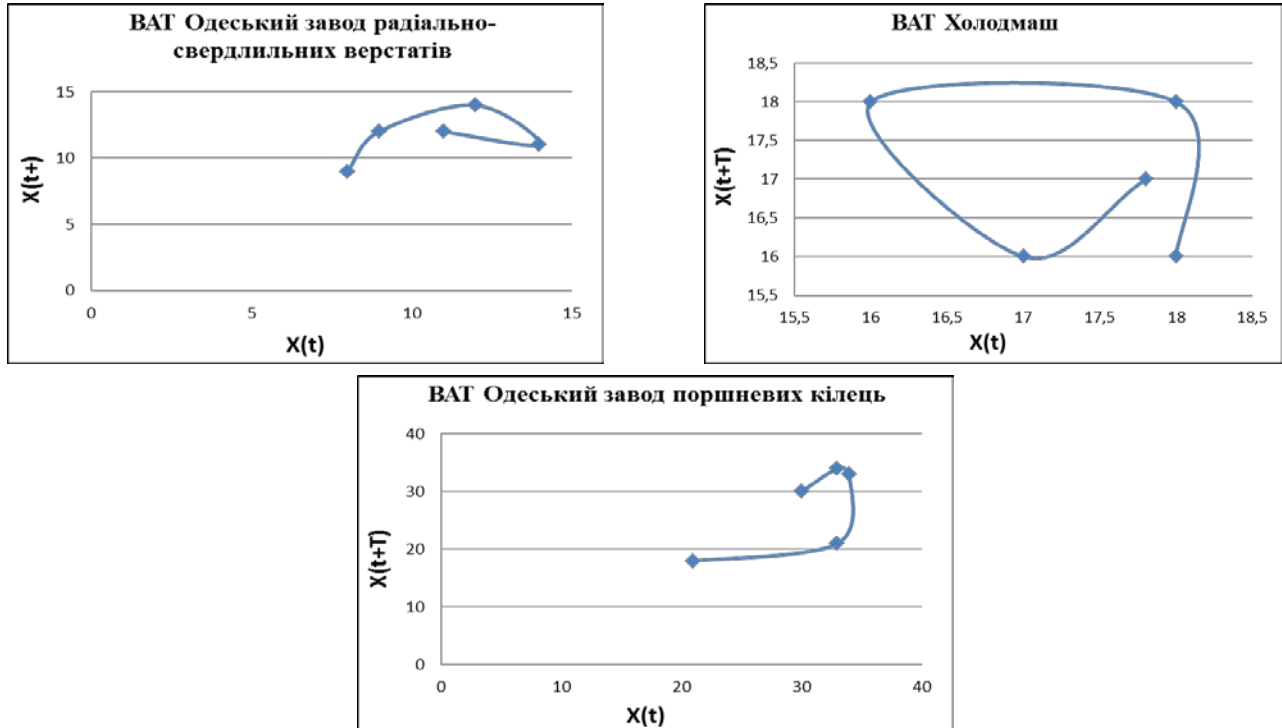

Рис. 3. Реконструкція аттракторів з тимчасових рядів аналізованих підприємств за рентабельністю, %

Джерело: розроблено автором

У інтегрованих структурах синергетичний ефект досягається, головним чином, за рахунок ефекту масштабу. Ефект масштабу виникає в результаті широкомасштабних операцій і заснований на законі зниження сукупних витрат при збільшенні обсягів виробництва і на більш повному використанні потужностей.

Крім того, інтегровані структури отримують переваги в порівнянні з іншими підприємствами і в менеджменті. Доцільно виділити синергію збуту, виробничу синергію, синергію інвестування і синергію управління.

Визначений склад мезофакторів фінансової стійкості підприємств машинобудування. Систематизовані інструменти підвищення стійкості в масштабах колективу, зокрема: реструктуризація (стабільність системи забезпечить комбінація «середній вік – молодь», скорочення допоміжних працівників – зменшення собівартості, збільшення вироблення, збільшення долі висококваліфікованих фахівців до 40-50%, а в сегменті керівники - до 95 %); професійне навчання персоналу (відповідно до світової практики необхідно збільшити об'єм грошових коштів, що виділяються), створення за рахунок технічного переозброєння привабливих умов для молодих кваліфікованих фахівців (переозброєння – скорочення чисельності основних і допоміжних працівників – резерв для підвищення рівня оплати праці).

Запропоновано методичний підхід до кількісної оцінки синергетичного впливу реструктуризації підприємств машинобудування в умовах відкритих інновацій, який є закономірною відповіддю на виклик «нелінійності» в економіці, наявність якого при відповідному її використанні дає широкі можливості підприємствам машинобудування отримати підвищену ефективність своїх відкритих інвестицій,

непропорційне збільшення рівня конкурентоспроможності щодо витрат на управління відкритими інвестиціями.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано та запропоновано рішення актуальної науково-прикладної задачі методичного інструментарію реструктуризації підприємств машинобудування на основі теоретичного обґрунтування методів здійснення інноваційної діяльності. Основні висновки і результати полягають у наступному:

1. Надано авторське поняття реструктуризації, під якою, на відміну від існуючих понять, розуміється складна категорія менеджменту, метою запровадження якої є здійснення адміністративно-економічних, правових, інформаційно-технічних заходів, спрямованих на зміну структури підприємства, системи його управління, форм власності, організаційно-правових форм, здатних привести підприємство до фінансового оздоровлення, досягнення конкурентних переваг, підвищенню ефективності виробництва тощо. Визначено, що основною метою реструктуризації підприємств є пристосування до змін ринкового середовища.

Аналіз стану підприємств машинобудування України дозволив стверджувати, що для їх економічного зростання необхідно проводити реструктуризацію на основі впровадження та використання інноваційних технологій, що дозволить підприємству збільшити прибутки як в коротко- так і довгостроковому періодах, мати можливість заохочувати до співпраці спонсорів, інвесторів та інших партнерів, виробити план пристосування до швидких змін у ринковому середовищі, отримати значні конкурентні переваги на обраному сегменті ринку та стабільно функціонувати за будь-яких зовнішніх економічних умов.

2. Запропоновано внести до складу існуючої класифікації видів реструктуризаційних перетворень нову класифікаційну ознаку – «за відтворювальною функцією». За цією ознакою реструктуризація може бути інноваційною та інноваційно-інвестиційною. Уточнене поняття «інноваційна реструктуризація» як неперервний процес впровадження прогресивних технологій або окремих технологічних процесів, «ноу-хау», зміну структури активів, використання ефективних систем менеджменту, забезпечення необхідної кваліфікації персоналу з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудування.

3. Визначення поняття, місця і ролі інноваційної діяльності у забезпеченні роботи підприємств дозволило зробити висновок, що для забезпечення ефективного функціонування інноваційних систем необхідно створювати розвинену інноваційну, побутову та ринкову інфраструктуру, до якої мають входити: венчурні фонди, бізнес-центри, інноваційні біржі, інформаційно-комп'ютерні центри, бюро патентного захисту інтелектуальної власності, бюро оцінки інноваційних проектів тощо. Взаємозв'язок ефектів інноваційної діяльності дозволив визначити їх ієрархію.

Систематизація чинників, які впливають на ефективність реструктуризації підприємств машинобудування, здійснена із залученням експертів, що мають

безпосереднє відношення до проблем, пов'язаних з реструктуризацією підприємств машинобудування, була вироблена за такими ознаками як: джерело впливу, схильність до регулювання, характер інформації, значущість чинника.

4. У процесі дослідження були виділені три моделі стратегії інноваційного розвитку: модель стратегії «перенесення», модель стратегії «запозичення», модель стратегії «нарощування» та зроблені висновки, що для України найбільш прийнятною є модель «нарощування», яка дозволяє самостійно виробляти інновації шляхом використання власного наукового потенціалу. Але слід зауважити, що для реалізації даної стратегії, перш за все, необхідно сформувати правове поле, шляхом прийняття низки законодавчих актів, тобто перехід держави з перехідною економікою до інноваційної стратегії розвитку стає можливим лише при формуванні сприятливого та стимулюючого середовища цього переходу для суб'єктів господарської діяльності. Обґрунтовано, що в умовах недостатності бюджетного фінансування на даному етапі розвитку основу інноваційної системи повинні формувати великі підприємства, фірми, об'єднання, які будуть створювати гідні умови праці та забезпечувати належну оплату праці, розв'язувати проблеми інноваційного розвитку, працювати у ринковому середовищі та конкурувати з великими іноземними корпораціями.

5. Аналіз динаміки показників виробничої діяльності на процес реструктуризації підприємств машинобудування дозволив констатувати, що існує тенденція зниження реалізації продукції промисловості як в Україні, так і в галузі машинобудування.

Обсяги реалізації промислової продукції знижуються, галузь машинобудування не розвивається. Якщо частка реалізованої продукції в галузі машинобудування від загального обсягу реалізованої продукції промисловості в 2001 році складала 14,9%, то на кінець 2012 року значення цього показника знизилось до 10,0%. При загальному розвитку галузі на рівні країни, можна спостерігати наступну тенденцію: частка матеріальних витрат у структурі операційних витрат з реалізованої продукції за період з 2001 по 2012 роки зростає. Якщо у 2001 році матеріальні витрати склали 55,0% від операційних витрат, то в 2012 році вони досягли рівня 64,1%.

Ці показники свідчать про те, що безупинно зростає матеріаломісткість галузі, в той час як в розвинутих країнах спостерігається протилежна тенденція, коли підприємства намагаються застосовувати інноваційні підходи до виробництва, використовувати новітні, більш економічні матеріали, знижуючи тим самим собівартість продукції.

6. Аналіз наукових розробок із зазначеного питання дозволив визначити, що неоднозначність, складність та комплексність процесу реструктуризації обумовлює різні підходи до оцінки її ефективності: з позиції виконання плану проведення реструктуризації (прогнозна та фактична ефективність), з точки зору очікуваних результатів від реструктуризації (підвищення ліквідності, платоспроможності, прибутковості, ділової активності, вартості підприємства тощо) з позиції порівняння результатів та витрат. Оцінюючи ефективність оперативної реструктуризації, в якості короткострокових критеріїв можливо

використовувати низку показників, які характеризують ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств машинобудування: прибутку, рівня продуктивності праці, фондівддачі, фондоозброєності, оборотності коштів, доходності, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, вартості підприємства та ін.

Виділені сценарні підходи до інституціональних перетворень підприємств машинобудування на принципах відкритих інновацій за такими напрямками: збереження історичного статусу підприємства в умовах зміни організаційно-технічної та організаційно-економічної структур; поділ підприємства на декілька рівноцінних підприємств, які пов'язані між собою технологіями; відокремлення або ліквідація деяких функціональних і структурних підрозділів у самостійні підприємства; інтеграція підприємства з іншими підприємствами з одночасною втратою своєї самостійності.

Кожний із вказаних сценаріїв має свої особливості розвитку, які обумовлюють вибір критерію оцінки ефективності реструктуризації.

7. Запропонована модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства, як передумова реструктуризації, яка дозволяє виявити і формалізувати основні взаємозв'язки між ланкою, що управляє, і напрямом, об'єктом управління та враховує ініціативну складову інноваційного розвитку підприємства. В моделі врахована ініціативна складова інноваційного розвитку підприємства, тобто, передбачаємо, що якщо в рамках державної і регіональної політики створюються стимул-реакції розвитку інноваційної діяльності на підприємствах, то самі підприємства, орієнтуючись на інноваційний шлях розвитку, більш ініціативно беруть участь у всіх програмах інноваційного розвитку, заохочують інноваційну активність учасників інноваційного процесу усередині самого підприємства.

8. Систематизовані форми прояву ефекту синергії для різних типів реструктуризації підприємств. Визначений склад мезофакторів фінансової стійкості підприємств машинобудування. Систематизовані інструменти підвищення стійкості в масштабах колективу.

Запропонована методика кількісної оцінки синергетичного впливу реструктуризації підприємств машинобудування в умовах відкритих інновацій.

9. Запропоновано методичний підхід щодо розрахунку точки реструктуризації суб'єктів підприємницької діяльності, в основі котрого лежить концепція життєвого циклу підприємств машинобудування та аналіз тимчасових рядів за допомогою аттракторів, які визначають еволюцію системи. Використання у методиці процедури аналізу життєвого циклу підприємства дозволяє визначити напрям змін в діяльності підприємства. Досягнення рівноваги підприємства, того обсягу виробництва, коли прибуток стає максимальним, вказує на необхідність переходу підприємства в нову якість.

Розроблені в дисертаційній роботі рекомендації щодо методичного підходу до визначення точки реструктуризації впроваджені у діяльність підприємств машинобудування Одеської області. Пропозиції щодо проведення реструктуризації

шляхом інноваційної діяльності використані в діяльності роботи ТОВ «Яндекс. Україна» та ВАТ ХК «Краян» для побудови моделі організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства. Використана методика кількісної оцінки синергетичного впливу реструктуризації підприємств в умовах відкритих інновацій, яка є природною відповіддю на виклик «нелінійності» в економіці, надала широкі можливості підприємствам отримати підвищену ефективність своїх відкритих інвестицій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації
Монографії:

1. Проблеми підвищення ефективності господарювання в народногосподарському комплексі (на мезо- та мікроекономічних рівнях): монографія / [А.І. Ковальов, Н.В. Сментина]; за заг. ред. А.І. Ковальова. – Одеса: ВО ИСОИУ «Атлант», 2013. Андрієвська Є.В. Реструктуризація підприємств машинобудування. / Є.В. Андрієвська // С. 177-193. (1,0 друк. арк.)

Особистий внесок здобувача: досліджено поняття «реструктуризація» та «інноваційна реструктуризація».

Статті у наукових фахових виданнях:

2. Андрієвська Є.В. Перспективи розвитку проектного фінансування в Україні / Є.В. Андрієвська // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2008. – № 13 (69). – С. 24-30. – 0,44 друк. арк.

3. Андрієвська Є.В. Проблеми корпоративного управління на підприємствах в Україні / Є.В. Андрієвська // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2009. – № 5 (83). – С. 240-248. – 0,42 друк. арк.

4. Андрієвська Є.В. Поняття та сутність процесу реструктуризації промислових підприємств / Є.В. Андрієвська // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – Вип. 39. – С. 9–14. – 0,47 друк. арк.

5. Андрієвська Є.В. Роль реструктуризації в підвищенні конкурентоздатності промислового підприємства / Є.В. Андрієвська // Науковий вісник – Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2010. – № 4 (105). – С. 47-55. – 0,49 друк. арк.

6. Андрієвська Є.В. Обґрунтування механізму реструктуризації машинобудівного підприємства / Є.В. Андрієвська // Вісник. Науковий журнал Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – 2012. – №3 (55). – С. 55-60. – 0,31 друк. арк.

7. Андрієвська Є.В. Сучасні підходи до реструктуризації машинобудівних підприємств на основі відкритої інноваційної діяльності / Є.В. Андрієвська // Бізнес-інформ - Харківський національний економічний університет. – 2012 - № 7. – С.71-73. – 0,34 друк. арк.

8. Андрієвська Є.В. Управління інноваційною діяльністю підприємств, що реструктуруються / Є.В. Андрієвська // [Електронний ресурс] Ефективна економіка.

– 2013. – №6 – Режим доступу до журн.:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2116> – 0,52 друк. арк.

Статті в іноземних фахових виданнях:

9. Андрієвська Є.В. Modern trends of realizing the innovational activity in industrial enterprises / Є.В. Андрієвська // The 12th Annual Doctoral Conference Faculty of Accounting, University of economics, Prague, 27th May, 2011. – p.149-156. – 0,47 друк. арк.

Опубліковані праці апробаційного характеру

10. Андрієвська Є.В. Вплив динаміки показників виробничої діяльності на процес реструктуризації підприємств / Є.В. Андрієвська // Економіка і менеджмент: Матеріали I Міжнародної конференції молодих вчених ЕМ-2010. - Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2010. – С. 32-34. – 0,19 друк. арк.

11. Андрієвська Є.В. Моделі інноваційного розвитку промислових підприємств / Є.В. Андрієвська // ІННОВАЦІЇ У XXI СТОЛІТТІ Всеукраїнська науково-практична конференція, Сімферополь, 2012. – С.10-13. – 0,19 друк. арк.

12. Андрієвська Є.В. Розрахунок точки реструктуризації за допомогою аттракторів / Є.В. Андрієвська // Materiały VIII Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa myśl informacyjnej powieki-2012». Volume 7. Ekonomiczne nauki. Państwowy zarząd. Przemysł. Nauka I studia, 2012. – S. 27-31. – 0,17 друк. арк.

13. Андрієвська Є.В. Інтеграційна парадигма реструктуризації машинобудівних підприємств / Є.В. Андрієвська // Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів і підприємств», 2012. – Том 3. – С. 7-10. – 0,16 друк. арк.

14. Андрієвська Є.В. Впровадження інтеграційного підходу до реструктуризації машинобудівних підприємств Одеської області / Є.В. Андрієвська // Міжнародна науково-практична конференція «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях», 2013. – №3 (50). – Ч. 2. – С. 55-60. – 0,45 друк. арк.

15. Андрієвська Є.В. Оцінка ефективності сценаріїв та засобів реструктуризації підприємства шляхом здійснення інноваційної діяльності // Міжнародна науково-практична інтернет-конференція молодих вчених «Управління економічними процесами на макро- і мікрорівні: проблеми та перспективи вирішення», 2014. – С.67-68. – 0,13 друк. арк.

АНОТАЦІЯ

Андрієвська Є.В. Реструктуризація промислових підприємств шляхом здійснення інноваційної діяльності (на прикладі машинобудування). – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2014.

У дисертаційній роботі теоретично обґрунтовано і закріплено методичними підходами нове рішення актуальної науково-прикладної задачі методичного

інструментарію проведення реструктуризації підприємств машинобудування на основі теоретичного обґрунтування методів здійснення інноваційної діяльності. Надано авторське поняття «реструктуризації» та уточнено поняття «інноваційна реструктуризація».

Доповнено основні підходи до класифікації видів реструктуризаційних перетворень. Обґрунтовано необхідність створення розвиненої інноваційної інфраструктури для забезпечення ефективного функціонування інноваційних систем. Систематизовано чинники, які впливають на ефективність реструктуризації.

Виділено три моделі стратегії інноваційного розвитку. Визначено, що неоднозначність, складність та комплексність процесу реструктуризації обумовлює різні підходи до оцінки її ефективності. Виділено сценарні підходи до інституціональних перетворень підприємств машинобудування на принципах відкритих інновацій. Запропоновано модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства, як передумову реструктуризації.

Запропоновано методичний підхід щодо розрахунку точки реструктуризації, в основі якого лежить концепція життєвого циклу підприємств машинобудування та аналіз тимчасових рядів за допомогою аттракторів.

Систематизовано форми прояву ефекту синергії для різних типів реструктуризації підприємств. Визначений склад мезофакторів фінансової стійкості підприємств машинобудування. Запропоновано методику кількісної оцінки синергетичного впливу реструктуризації підприємств машинобудування.

Ключові слова: реструктуризація, інноваційна система, точка реструктуризації, підприємства машинобудування, синергія, аттрактори.

АННОТАЦИЯ

Андреевская Е.В. Реструктуризация промышленных предприятий путем осуществления инновационной деятельности (на примере машиностроения). – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Одесский национальный экономический университет, Одесса, 2014.

В диссертационной работе теоретически обосновано и закреплено методиками новое решение актуальной научно-прикладной задачи методического инструментария проведения реструктуризации предприятий машиностроения на основании теоретического обоснования методов осуществления инновационной деятельности. Приведено авторское понятие «реструктуризации» и уточнено понятие «инновационная реструктуризация».

Дополнены основные подходы к классификации видов реструктуризационных преобразований. Обоснована необходимость создания развитой инновационной инфраструктуры для обеспечения эффективного функционирования инновационных систем. Систематизированы факторы, которые влияют на эффективность реструктуризации.

Выделены три модели стратегии инновационного развития: модель стратегии

«перенесения», модель стратегии «заимствования», модель стратегии «наращивания» и сделан вывод, что для Украины наиболее приемлемой является модель «наращивания». Определено, что неоднозначность, сложность и комплексность процесса реструктуризации обуславливает разные подходы к оценке ее эффективности: с позиции выполнения плана проведения реструктуризации, с точки зрения ожидаемых результатов от реструктуризации, с позиции сравнения результатов и затрат.

Выделены сценарные подходы к институциональным преобразованиям предприятий машиностроения в процессе их реструктуризации: сохранение существующего статуса предприятия при изменении организационно-технической и организационно-экономической структур, разделение предприятия на несколько равноценных, технологически связанных между собой в пределах основного вида деятельности, ликвидация или отделение некоторых структурных и функциональных подразделений субпредприятия, интеграция предприятия с другими субъектами хозяйствования с одновременной потерей своей самостоятельности. Предложена модель организационно-экономического механизма управления открытым развитием предприятия, как предпосылка реструктуризации, которая учитывает инициативную составляющую инновационного развития.

Предложен методический подход к выбору точки реструктуризации, в основе которого лежит концепция жизненного цикла предприятий машиностроения и анализ временных рядов с помощью аттракторов. Применение анализа жизненного цикла предприятия дает возможность определить направление изменений в деятельности предприятия. Тогда как достижение равновесия предприятия указывает на необходимость перехода в новое качество.

Систематизированы формы проявления эффекта синергии для разных типов реструктуризации предприятий. Определен состав мезофакторов финансовой стойкости предприятий машиностроения. Предложена методика комплексной оценки синергетического влияния реструктуризации предприятий машиностроения в условиях открытых инноваций.

Ключевые слова: реструктуризация, инновационная система, точка реструктуризации, предприятия машиностроения, синергия, аттракторы.

SUMMARY

Andriyevskaya Y.V. Restructuring of industrial enterprises on the basis of innovation activity (on the example of mechanical engineering). – Manuscript.

Dissertation thesis for receiving the degree of Candidate of Economics in Specialty 08.00.04 – economics and Management of Enterprises (on the types of economic activity). – Odessa national economic university, Odessa, 2014.

The new solution of an actual scientific and applied problem of methodical tools carrying out restructuring of the mechanical engineering enterprises is theoretically proved and fixed in dissertation work on the basis of theoretical grounding of methods of the innovative activity implementation by techniques. The authorial term "restructuring" is given and the term «innovative restructuring» is specified. Main approaches to the classification of restructuring transformation are completed. The necessity of creation the

developed innovation infrastructure for provision the effective functioning of innovative system grounded. Factors which influence of efficiency of restructuring are systematized.

Three models of the an innovative development strategy are constructed. The method of complex estimation of synergetic influence of enterprises of engineer is offered in the conditions of the opened innovations.

Scenarios of transformation of the entrepreneurial status in the course of its restructuring are allocated. The model of the organizational and economic mechanism of management the opened development of the enterprise, as the restructuring precondition is proposed. The technique of a choice of a restructuring point on the tasis of the concept, of life cycle of the mechanical engineering enterprises and the analysis of temporary ranks by means of attractors is offered. The technique of a complex assessment of synergetic influence of restructuring of the mechanical engineering enterprises in the opened innovations is offered.

Key words: restructuring, innovative system, restructuring point, mechanical engineering enterprises, synergetic, attractors.